

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2006-257

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Käytännöllisen filosofian laitos	
Tekijä-Författare-Author Kivinen, Milla			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Egoismista altruismiin : historiallis-filosofinen tutkielma moraalisen itsemurhan mahdollisuudesta			
Oppiaine-Läroämne-Subject Käytännöllinen filosofia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2006-05-02	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 63 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Itsemurhan moraalista oikeuteutusta pohtivassa tutkielmassa keskeistä ovat filosofis-historiallisten näkökulmien ohella kysymykset siitä, onko ihmisellä oikeus päättää omasta elämästään ja sen päättymisestä. Voiko moraalin kannalta olla oikeutettua päätyä itsemurhaan? Kuinka itsemurhiin on moraaliteorioiden valossa eri aikakausina länsimaissa suhtauduttu? Merkittävän osan työstä muodostaa itsemurhan käsitteeseen analysoiminen: voimmeko kutsua kaikkia tarkoitettuja itseaiheutettuja kuolemia mielekkäästi itsemurhiksi? Minkälaisia kriteerejä teon tulee täyttää ollakseen itsemurha?</p> <p>Yleisesti ottaen tieteelliset lähtökohdat suhtautumisessa itsemurhaan voidaan jakaa kahteen eri kategoriaan: tutkijoihin joiden lähtökohta on uskonnollinen ja niihin, jotka lähestyvät ongelmaa humanistiselta ja rationaaliselta kannalta. Uskonnolliselta kannalta katsottuna lähtökohta on usein moraalisesti tuomitseva: teko itsessään nähdään pahana ja loukkauksena elämää itseään kohtaan, jolloin se on aina väärin riippumatta teon seurauksista. Nykyaikaa lähestyttäessä perusteluissa vedotaan enenevässä määrin elämän oletettuun itseisarvoon jota jokainen on velvoitettu suojelemaan. Teko itsessään ei välttämättä ole paha, vaan sen moraalinen status on arvioitava tilannekohtaisesti: perimmäinen intentio ja teon seuraukset ratkaisevat. Historialliset suuntaviivat tämänkaltaisille lähtökohdille ovat osoittaneet Tuomas Akvinolainen ja Immanuel Kant, nykyajan ajattelijoina näkökulmaa edustavat mm. R.F. Holland, Terence O’Keeffe ja Joseph Kupfer.</p> <p>Humanistiset tutkijat taas suhtautuvat itsemurhaan pelkästään sen oletetun rationaalisuuden perusteella. Teko on oikeutettu jos se on rationaalinen ja väärin, jos siihen on päädytty irrationaalisista syistä. Oman hengen riistäminen on periaatteessa moraalisesti neutraali teko ja sellaisena oikeutettu, kunhan siihen päädytään rationaalisista syistä. Seurausten kannalta katsottuna teko taas nähdään oikeutetuksi ja rationaaliseksi jos se tuottaa enemmän hyvää/hyötyä kuin pahaa. Tällaista näkökulmaa edustavat David Hume ja utilitaristit yleisesti, esimerkkeinä Richard Brandt ja Jonathan Glover.</p> <p>Varsinaisten käsiteltyjen moraaliteorioiden kannalta itsemurha ei ole yleisesti ottaen hyväksyttävä tuskan takia mitä se uhrin läheisille tuottaa. Tässä mielessä velvollisuus toisia kohtaan näyttää ylittävän oikeuden päättää oma elämä halutessaan. Toisaalta sekä utilitarismia että velvollisuusetiikkaa voidaan tulkita myös päinvastaisella tavalla. Yksiselitteisimpinä voidaan pitää tilanteita, joissa itsemurha lähestyy eutanasiaa tai sankarillista marttyyrikuolemaa: jos elämää ei enää mielekkäästi voida pitää laadullisesti elämisen arvoisena tai jos yksilö uhraa elämänsä jonkin suuremman yhteisen asian puolesta, voidaan yksilön oikeus kuolemaan joissakin tapauksissa nähdä sekä rationaalisesti että moraalisesti perusteltuna.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords itsemurha - etiikka arvofilosofia - velvollisuusetiikka - utilitarismi itsemääräämisoikeus teon intentio - altruismi - egoismi			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited Philosophica-kirjasto, Siltavuorenpenker 20 A, 3. kerros, Puh. 09-191 29247			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			